

Həyatını dənizsiz təsəvvür etməyən xanım kapitan

O, dənizin yaxınlığında yaşayır, dənizdə işləyir və dənizlə nəfəs alır. Biz sözlə, həyatını dənizsiz təsəvvür etmir. Söhbət Azərbaycanın yeganə qadın yaxta kapitanı Tatyana Vladimirovna Srebnayadan gedir. Dəniz onun ən böyük sirdəşidir.

Dənizə olan sevgisi onu dövrünün qəhrəmanına çevirib desək, yanlışdır. Çünki, Tatyana xanım öz işi ilə bütünlükdə qadınların qorxmazlığını və cəsarətini nümayiş etdirir.

1966-cı il dekabrın 22-də Bakıda dünyaya gələn Tatyana Srebnaya dənizçiliyə uşaq vaxtlarından həvə göstərmişdir. O, ilk dəfə 9 yaşında yelkənli idman növü ilə məşğul olmağa başlayıb. Hazırda Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının Bədən tərbiyəsi kafedrasının müdirdir, beynəlxalq təcrübəli məşqçidir.

Tatyana xanımın dediklərindən:

- Məndə bu sahəyə marağı atam yəratmışdı. O, özü də dənizçi idi. Dənizlə bağlı maraqlı xatirələr danışdı. Və həmişə deyirdi ki, dənizdən qorxmaq lazım deyil. İndi bunu mən tələbələrə aşılayıram. Dənizin nəhəngliyi bu işin məsuliyyətini hiss etdirir. Təhlükəli

məqamlarda nə etdiyini anlamaq, vəziyyəti qiymətləndirə bilmək vacibdir. Təşviş düşmək olmaz. Dənizçi anında düzgün qərar verməyi bacarmalıdır.

O, tələbələrə təkcə işin sirlərini öyrətmir. Dənizi, dənizçiliyi sevməyi aşılayır.

- Bu gün "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC durmadan inkişaf edir, - deyir Tatyana xanım. - Donanmalarımız ildən-ilə yenilənir. Artıq gəmilərimiz xarici sulara da üzür. Bununla hər bir azərbaycanlı, xüsusilə dənizçilər fəxr etməlidir. Çalışırıq ki, gənc nəsəl bunnları çatdırıq. Çünki, onlar inkişafı görüb həvəslənirlər.

Tatyana xanım deyir ki, dəniz ondan qorxanları sevmir. Elo bu səbəbdən qarşılaşdığı çətinliklərə baxmayaraq kapitan bir dəfə də olsun sevimli işindən imtina etməyi ağılından keçirməyib. O,

Rövşən Abdurəhmanov

AXDG-nin gəmiləri "Filanovski" neft yatağındakı işlərini uğurla başa çatdırıb

"Vollat Marine" şirkətinin sifarişində Xəzərin Rusiya sektorunda yerləşən "Filanovski" neft yatağındakı işlərin ikinci mərhələsinə cəlb olunan "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin Xəzər Dəniz Neft Donanmasına məxsus "Yarena" yedək-təchizat gəmisi və AXDG ilə CMS şirkətinin alyans olaraq istismar etdiyi "Qurban Abasov" kran gəmisi öhdəliklərini uğurla başa vurublar.

Layihə çərçivəsində 600 ton yükqaldırma qabiliyyətinə malik "Qurban Abasov" kran gəmisi yataqda platformanın

dayaq blokunun quraşdırılması işlərini, "Yarena" yedək-təchizat gəmisi isə lövbər əməliyyatlarını yerinə yetirib. Əlavə edək ki, bundan əvvəl, yeni layihənin birinci mərhələsində "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-

nin gəmiləri ilə ümumilikdə 25957 kubmetr qazma işləri həyata keçirilmişdi. Bu mərhələnin icrasında Gəmiçiliyə məxsus bir torpaqazan ("Mühəndis Balaxa Məmmədov"), üç torpaqdaşyan ("Bakinskaya-3", "Bakinskaya-5", "Bakinskaya-6") və "Yarena" təchizat-ye-

dək gəmisi iştirak etdirib.

Layihə zamanı bütün SƏTƏM prosedurlarına riayət olunub və heç bir xoşagəlməz hadisə baş verməyib.

Qeyd edək ki, irimiqyaslı layihələrdə Gəmiçiliyin aktiv iştirakı ölkəyə xarici valyuta gətirməklə yanaşı, eyni zamanda əməkdaşlıq, təcrübə qazanmaq baxımından da olduqca əhəmiyyətli sayılır.

Məlumat üçün bildirik ki, Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyinin Xəzər Dəniz Neft Donanması Xəzər dənizində neft-qaz hasilatı proseslərinin tam təmin edilməsi, o cümlədən dəniz özlülərinin, estakadaların tikintisi, geoloji-kəşfiyyat, neft-qaz kəmərlərinin çəkilişi və digər xidmətləri həyata keçirir. Donanmanın tərkibində müxtəlif tip ixtisaslaşdırılmış gəmilər var. Bu da Gəmiçiliyi göstərdiyi xidmətlərin çoxşaxəliyinə görə dünyada unikal şirkətlər sırasına daxil edir.

Türkmənistan Prezidenti Xəzəryanı ölkələrin növbəti sammitinin Aşqabadda keçirilməsi təklifini irəli sürüb

Türkmənistan Prezidenti Qurbanqulu Berdiməhəmmədovun sədrliyi ilə bu ölkənin Nazirlər Kabinetinin iclasında Xəzər dənizinin hüquqi statusu üzrə Konvensiyanın müddələrinin yerinə yetirilməsi məsələləri müzakirə olunub.

Türkmənistan Dövlət İnformasiya Agentliyi xəbər verir ki, Q. Berdiməhəmmədov Nazirlər Kabinetinin sədri Rəşid Məredova Xəzər sammitində olduqca razılaşmaların müddələrinin qısa müddətdə yerinə yetirilməsinə dair tədbirlər planı

nin hazırlanması barədə tapşırıq verib. Dövlət başçısı Xəzəryanı ölkələr arasında ticari-iqtisadi və nəqliyyat sahələrinə imzalanmış sənədlərin əhəmiyyətini

vurğulayıb, Baş nazirin müaviniyə təkliflərin hazırlanması ilə bağlı göstəriş verib.

Həmin 2019-cu ildə Aşqabadda keçiriləcək Birinci Xəzər İqtisadi Forumuna hazırlıq məsələləri müzakirə olunub.

İclasda Türkmənistanın Xəzərdə axtarış-xilasetmə işləri üzrə beşərəfli Səzişin hazırlanmasında fəal iştirak etməsi də qərara alınıb. Türkmənistan Prezidenti Xəzəryanı ölkələrin dövlət başçılarına növbəti sammitinin Aşqabadda keçirilməsi təklifini irəli sürüb.

Azərbaycan "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsi üzrə maliyyə öhdəliklərinin 80 faizdən çoxunu icra edib

Azərbaycan bu vaxtdakı Cənub Qaz Dəhlizinin tərkib hissəsi olan layihələrə 9,3 milyard ABŞ dolları xərcləyib.

Bu barədə AZƏRTAC-ın sorğusuna cavab olaraq "Cənub Qaz Dəhlizi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (CQD) bildirilib.

Qeyd olunub ki, QSC-nin Cənub Qaz Dəhlizinin tərkibinə daxil olan layihələr üzrə (məvcud "Şahdəniz-1" və Cənubi Qafqaz Boru Kəməri (CQBK) layihələri daxil olmaqla) 2020-ci ilə kimi (daxil olmaqla) payına düşən layihə xərcləri 11,5 milyard dollar təşkil edir. Bu ilin iyulun sonundakı bu vəsaitdən 9,3 milyard dollarlıq hissəsi "Cənub Qaz Dəhlizi" QSC tərəfindən investisiya olunub.

Beləliklə də Azərbaycan "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsi üzrə maliyyə öhdəliklərinin 80 faizdən çoxunu icra edib. Xatırladaq ki, "Cənub Qaz Dəhlizi" QSC Azərbaycan Prezidentinin "Şahdəniz qaz-kondensat yatağının istismarının ikinci mərhələsi və Cənub Qaz Dəhlizinin yaradılmasına dair digər layihələrə bağlı bəzi tədbirlər haqqında" 2014-cü il tarixli 25 fevral Sərəncamı əsasında

yaradılan və səhmlərinin 51 faizi dövlət mülkiyyəti olmaqla İqtisadiyyat Nazirliyinə, 49 faizi isə SOCAR-a məxsus olan qapalı səhmdar cəmiyyətidir.

Qeyd edək ki, Avropa İttifaqı üçün prioritet enerji layihələrindən biri olan Cənub Qaz Dəhlizinin seqmentlərini "Şahdəniz-2", Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin Genişləndirilməsi (CQBKG), Trans-Anadolu (TANAP) və "Trans-Adriatik" (TAP) layihələri təşkil edir. Bu boru xətti Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorundakı "Şahdəniz-2" yatağından hasil olunacaq qazı Türkiyəyə və bu ölkədən də Avropaya çatdıracaq. Uzun-

luğu 3 min 500 kilometr olan Cənub Qaz Dəhlizi vasitəsilə ilkin mərhələdə Türkiyəyə 6 milyard kubmetr, Avropaya 10 milyard kubmetr qaz nəqli planlaşdırılıb.

Bu il mayın 29-da Səngəçal terminalında Cənub Qaz Dəhlizinin rəsmi açılış mərasimi keçirilib və Azərbaycan təbii qazı Cənub Qaz Dəhlizi sistemində vuruşub. İyunun 12-də Türkiyənin Əskişəhər şəhərində TANAP qaz kəməri istifadəyə verilib. Türkiyəyə ilk qaz həcmlərinin naqli planlaşdırıldığı kimi iyunun 30-da başlayıb. Azərbaycan təbii qazının 2020-ci ilədək Avropaya çatdırılması nəzərdə tutulur.

Qayıqların toqquşmasından itkin düşənlər var

Arizona ştatında Kolorado çayında iki qayıq toqquşub. Nəticədə 4 nəfər itkin düşüb, 10 nəfər ciddi xəsarət alıb. Ştat polisinin nümayəndələrinin sözlərinə görə, toqquşma nəticəsində hər iki qayıq batıb.

Hadisə bazar gününə keçən gecə Kaliforniya və Arizona

ştatlarının sərhədi yaxınlığında baş verib. Qayıqların birində 10 nəfər, digərində

də 6 nəfər olub. Arizona ştatının şerifinin nümayəndəsi Anita Mortensen bildirib ki, başından xəsarət almış 1 nəfər ağır vəziyyətdə xəstəxanaya çatdırılıb. Digər 9 nəfərin xəsarətləri həyat üçün təhlükəli olmayıb. Daha 2 nəfərin xəsarətləri yüngül olduğu üçün onların tibbi yardıma ehtiyacı olmayıb.

Şerifin bəyanatında bildirilir ki, bazar günü ərzində xilasedicilər tərəfindən aparılmış axtarışlar hələlik nəticə verməyib. Qazanın səbəbləri araşdırılır.

Yusif Babanlı

"TurkStream" in 80 faizi tamamlanıb

"Türk axını" qaz boru kəməri ("TurkStream") layihəsi üzrə işlərin 80 faizi yekunlaşıb.

Bu barədə "Gazprom"ün törəməsi "South Stream Transport A.V." şirkəti məlumat yayıb.

"Gazprom"ün idarə heyətinin sədri Aleksey Millerin fikirlərinə yer verilən məlumatda bildirilir ki, indiyədək boru kəmərinin hər iki xətti üzrə 1500 kilometr uzunluğunda boru inşa edilib.

A. Miller deyib ki, bu, "TurkStream" layihəsi üzrə işlərin 80 faizinin yekunlaşması deməkdir. Boru kəməri 2019-cu ilin sonuna qədər istifadəyə verəcək.

Qeyd edək ki, "TurkStream" in dəniz borularını düzən "Pioneering Spirit" gə-

"Botas" şirkəti tərəfindən inşa ediləcək xətt ilə Lüleburqazdan beynəlxalq qaz şəbəkəsinə verəcək.

"TurkStream" layihəsi üzrə ikinci xəttə təbii qazın Türkiyə-Yunanistan sərhədində, İpsala yaxınlığında Avropaya göndərilməsi planlaşdırılıb. Lakin bu məqsətə hələ ki müzakirə edilir, təbii qazı alacaq və daşıyacaq ölkələrə danışıqlar aparılır.

Yeni Urenqoyda 12 trilyon kubmetrlik təbii qaz ehtiyatı "Gazprom"ün yataqlarındakı ümumi ehtiyatların 70 faizini təşkil edir. "Gazprom" cari ildə "Türk axını" layihəsinə 3,2 milyard dollar vəsait sərf edəcək.

Boru kəməri iki xətdən ibarət olacaq və hər biri 15,75 milyard kubmetr təbii qaz daşıyacaq. "TurkStream" boru kəməri ilə Rusiya təbii qazının Türkiyəyə və Avropaya naqli planlaşdırılıb. Layihə Qara dəniz üzərindən Türkiyənin Avropa hissəsinə və daha sonra Yunanıstan sərhədində qaz boru kəmərinin tikintisini nəzərdə tutur. Kəmərin dəniz hissəsinin uzunluğu 930 kilometrə yaxın, quru hissəsi isə Türkiyə ərazisi üzrə 180 kilometrdir. Boru kəmərinin birinci xətti Türkiyə bazarı, ikincisi Cənubi və Cənub-Şərqi Avropa ölkələri üçün nəzərdə tutulur. Layihənin dəyəri 7 milyard ABŞ dolları qiymətləndirilir.

İspaniya 2018-ci ildə ölkəyə gələn miqrantların sayına görə liderdir

Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının (BMqT) açıqladığı məlumatlara görə, 2018-ci ildə dəniz yolu ilə İspaniyaya 27 577 qeydə alınmış miqrant və Avropadan sığınacaq istəyən şəxs gəlib.

BMqT-nin statistik məlumatına görə, İspaniya 2018-ci il yanvarın 1-dən avqustun 22-dək Aralıq dənizi ilə Avropa qitəsinə gəlmiş 65 576 miqrantın və sığınacaq istəyən şəxsin 42 faizinin təminat yeridir.

Bu rəqəm 2017-ci ilin eyni dövrü-

nün göstəricisindən üç dəfədən çoxdur. Onda İspaniya sahillərinə təqribən 8700 insan pənah gətirmişdi.

BMqT-nin məruzəsində göstərilir ki, 2018-ci ilin ilk beş ayı ərzində İspaniya sularında 5850 insan, o cümlədən qadınlar və uşaqlar xilas edilib. Bu da gündə orta hesabla 54 nəfər deməkdir.

İspaniyanın "Salvamento Marítimo" axtarış-xilasetmə agentliyi avqustun 24-də Alboran dənizinin sularında

üç qayıqda İspaniya istiqamətində üzən 120 kişini və 14 qadını xilas edib.

Nigar Cəfərli

Dünyada 2 milyard yoxsul insan var

Dünya Humanitar Yardım Günü münasibətilə hazırlanan hesabatda görə, hazırda dünyada 2 milyard insan yoxsulluq, 753 milyon isə bu həddən aşağı səviyyədə yaşayır. Bu insanların böyük əksəriyyəti quraqlıq, silahlı münaqişələr və təbii fəlakətlərdən əziyyət çəkənlərdir.

BMT-nin saytı xəbər verir ki, 2017-ci ildə 134 ölkədə 201 milyon insana humanitar yardım göstərilib. Hesabatda

bildirilir ki, silahlı münaqişələr nəticəsində Yəməndə 20,7 milyon, Suriyada isə 13,7 milyon nəfərin aclıq həddində olduğu aşkar edilib. Ötən illər 3,5 milyon suriyalı qaçqına sığınacaq verən Türkiyədə humanitar yardıma ehtiyacı olanların sayı 12,8 milyona çatıb. Hesabatda Efiopiya, İraq, Nigeriya, Konqo Demokratik Respublikası, Sudan, Əfqanıstan, Somali, Keniya, Haiti, Kolumbiya, Çad, Mali, Ukrayna, Kamerun, Livan, Pakistan, Burundi ən çox yardıma ehtiyacı olan ölkələr sırasında ilk yerləri tutulur. Bu ölkələrin əksəriyyətində silahlı münaqişələr mövcuddur.

Hesabatda görə, 2 milyard insanın gündəlik gəliri 3,2 dollar olduğu halda, 7,53 milyon nəfər gündə cəmi 1,9 dollar

qazana bilir. 2017-ci ildə məcburi köçkünlərin sayı isə 2,9 milyon nəfər artaraq 68,5 milyona çatıb. BMT və digər beynəlxalq təşkilatların göndərdikləri humanitar yardımların 60 faizi 10 ölkəyə, o cümlədən 14 faizi Suriyanın, 9 faizi isə Yəmənin payına düşüb. Qaçqınları qəbul edən Türkiyə və Yunanıstan da bu onluğa daxildir. Humanitar donor kimi Türkiyə özü qaçqınlara 8 milyard dollar vəsait ayırıb. Donorlar arasında sonrakı yerləri ABŞ (6,68 milyard dollar) və Almaniya (2,99 milyard dollar) tutur. Ümumilikdə, 2017-ci ildə global humanitar yardımın həcmi 901 milyon dollar artaraq 27,3 milyard çatıb. Fordi donorların humanitar yardımları isə 6 milyard dollar təşkil edib.

ADDA-ya yüksək balla qəbul olanların sayında bu il də xeyli artım var

Cari ildə "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasına qəbul olmuş 198 abituriyentdən 29-u 500-dən, 3-ü isə 600-dən yuxarı bal toplayanlardır. Bu, yenidən tələbə adını qazananların 16 faizi deməkdir.

2018/2019-cu tədris ili üzrə Akademiyaya qəbul üçün ümumilikdə 200 yer ayrılıb. Yalnız "Gəmi energetik qurğularının istismarı mühəndisliyi" ixtisası üzrə rus bölməsində birinci mərhələdə 2 yer boş qalıb. Müsabiqədə iştirak etmiş abituriyentlərdən 103 nəfər dövlət sifarişində, 95 nəfər isə ödənişli

əsaslarla təhsil almaq hüququ əldə edib. Dövlət sifarişli ilə oxuyanların sayı ötən illə müqayisədə 14 faiz artıb.

İlk dəfə olaraq bu il ADDA-da "Dəniz nəvəsi mühəndisliyi" ixtisası üzrə ingilis dilində tədrisi nəzərdə tutan 15 yer ayrılıb və qəbul nəticəsində həmin yerlərin hamısı dolub. Ən yüksək ballar da burada qeydə alınıb: 432-494 ödənişli, 495-624 dövlət sifarişli əsasında.

Ümumilikdə ADDA-ya yüksək balla qəbul olanların sayında bu il də xeyli artım var. Əgər 2017-ci ildə 76 nəfər 400-dən çox bal yığmışdısa, 2018-ci ildə onların sayı 104 nəfər olub. Bu isə

qəbul olanların 53 faizi deməkdir.

Rəsmi statistikaya görə, tələbə adını qazananların on beş nəfəri 200-300, yetmiş doqquz 300-400, yetmiş ikisi 400-500, iyirmi doqquz 500-600, üçü isə 600-700 arası bal toplayıb.

Akademiyaya 500-dən çox balla daxil olan 32 abituriyent "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin dəstəyi ilə mükafatlandırılacaq. Bundan başqa, 550-dən yuxarı bal toplamış tələbələrə "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin xüsusi təqaüdü veriləcək.

Bu il Akademiyaya qəbul üçün 1 Türkmənistan və 5 Türkiyə vətəndaşı da müraciət edib. Türklər hazırda dil kurslarına cəlb olunub. Müvafiq tələbləri yerinə yetirənlər, Akademiyada ali təhsil almaq hüququ qazanacaqlar.

Qeyd edək ki, ADDA-ya qəbul 4 ixtisas üzrə aparılır. Bunlar "Gəmiqayırma və gəmi təmiri mühəndisliyi", "Gəmi energetik qurğularının istismarı mühəndisliyi", "Dəniz nəvəsi mühəndisliyi" və "Elektrik mühəndisliyi" ixtisaslarıdır.

Dəniz Akademiyası respublikada yeganə ali təhsil müəssisəsidir ki, diplomunu 170-dən çox dövlət tanıyır. Bütün tələbələr pulsuz forma verir. Həftənin 5 tədris günü tələbələr ödənişsiz yeməklə (səhər yeməyi və nahar) təmin olunurlar. Bundan başqa, yüksək standartlara cavab verən yataqxana da gənclərin ixtiyarındadır.

Əməkdaşlıq əlaqələri müzakirə edilib

Çinin Liaonin əyaləti Bakı Limanı ilə əməkdaşlıq əlaqələrini müzakirə edib.

"Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı" QSC-dən bildirilib ki, Xarici Ölkələrlə Dostluq üzrə Çin Xalq Assosiasiyasının sədr müavini Li Cencimin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Ələt qəsəbəsində yerləşən yeni Bakı Limanında olub. Səfərin məqsədi yeni limanla tanışlıq və gələcəkdə baş tuta biləcək əməkdaşlıq sahələrini müzakirə etmək olub.

Bakı Limanının baş direktorun baş müavini Rəşad Kərimov qonaqları Bakı Limanı və burada yaradılmış ən müasir qaydalara uyğun şəraitlə tanış edərək Çin hökumətinin həyata keçirdiyi "Bir Kəmə, Bir Yol" layihəsinin Bakı Limanının inkişafına verə biləcəyi dəyərdən və bu təşəbbüsün önəmindən danışıb.

Məlumat verilib ki, yeni Bakı Limanının illik aşırma potensialı 15 milyon ton yük, həmçinin 100 min TEU kon-

teyner təşkil edir. Ən yeni avadanlıqlarla təmin olunan limanda əməliyyatlar avtomatlaşdırılıb ki, bu da həm liman

işçiləri, həm də yük sahiblərinin onlayn rejimində yüklər ilə bağlı məlumat əldə etmələrini daha da rahatlaşdırır.

İran neftini bu ölkənin gəmiləri ilə daşıyacaq

Çin İran neftini bu ölkənin gəmiləri ilə daşıyacaq.

AZƏRTAC xarici KİV-lərə istinadla xəbər verir ki, ABŞ-ın iqtisadi sanksiyalarının yenidən qüvvəyə mindiyi ətrafda İran neftinin çimli alıcıları bütün idxalı İran Milli Tanker Şirkətinin (NITC) donanmasındakı gəmilərlə həyata keçirməyə başlayır.

İrannın ən böyük neft müştərisi olan Çin ABŞ-ın sanksiyalarına baxmayaraq İran xam neftini almağa davam edəcək. Belə ki, Çinin "Zhuohai Zhenrong Corp" dövlət neft şirkəti və Asiyanın ən böyük neft emalı müəssisəsi "Sinopec Group" öz tədarükçülərini qorumaq məqsədilə İran Milli Neft Şirkəti (NIOC) ilə imzalanmış uzunmüddətli müqavilələrdə NITC tərəfindən istismar edilən tankerlərdən istifadəyə icazə verən bəndi tətbiq edəcək.

Qeyd edək ki, ABŞ-ın İrana qarşı sanksiyaları ilkin mərhələdə avqustun 7-də qüvvəyə minib. İrandan neft idxa-

lımı nəzərdə tutan sanksiyalar isə noyabr ayından tətbiq olunacaq.

Əfqanıstan Azərbaycandan keçməklə Avropaya ilk yük daşımalarına hazırdır

Əfqanıstan sentyabr ayı ərzində Azərbaycandan keçməklə "Lapis Lazuli" nəqliyyat marşrutu ilə Avropaya ilk yük daşıyacaq.

"ITVNews.af" saytı xəbər verir ki, Türkmənistandan

keçən yüklər Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu ilə Avropaya daşınacaq. "Lapis Lazuli" nəqliyyat marşrutu dəmir yolu və dəniz nəqliyyatını əhatə edir. Yüklər əsasən xalça və dərman bitkilərindən ibarət olacaq.

"Bu limanın istismara verilməsi Azərbaycan tarixinə yazılacaqdır. Biz və gələcək nəsillər bu gözəl işlərin nəticələrini görəəcəyik. Azərbaycan daha da güclü dövlətə çevriləcəkdir, bizim bölgədəki mövqeyimiz daha da möhkəmlənəcək, regional əməkdaşlıq daha da sürətlə gedəcək və biz yeni qələbəni əldə edəcəyik".

Düz 8 il öncə, 2010-cu il noyabrın 3-də Prezident İlham Əliyev Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının təmələqoyma mərasimində bu fikirləri səsləndirərkən məhz bu günləri düşündürdü və dövlət başçısının böyük uzaqgörənliklə söylədiyi fikirlər indi gündəmi müəyyənləşdirir. Tarixinin ən qüdrətli dövrünü yaşayan Azərbaycan may ayının 14-də açılışı olan Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının təməlinə növbəti möhtəşəm tarixə, yeni nailiyyətə imza atmış oldu.

Xəzərdən səmərəli, təhlükəsiz bərə keçidini təmin edəcək liman

Bu, bir reallıqdır ki, Azərbaycanın Şimal-Cənub və Şərq-Qərb beynəlxalq nəqliyyat dəhlizləri üzərində yerləşməsi yeni liman üçün zəngin tranzit potensialı yaratmaqla, ölkəyə daxil olan, ölkədən çıxan və tranzit yüklərin aşırılmasında strateji nəqliyyat qovşağı funksiyalarını yerinə yetirməyə imkan verəcək. Xəzər dənizindən səmərəli, sürətli və təhlükəsiz bərə keçidini təmin edəcək.

Bu kompleks Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xətti üçün birbaşa yükəmələyici məntəqə funksiyasını yerinə yetirir. Beləliklə, Şimal, Cənub, Şərq və Qərb istiqamətlərindən dəhlizlər üzrə ölkəyə daxil olan yük axınları yeni liman kompleksində cəmlənərək, buradan Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xətti ilə Avropa istiqamətində və ya gəmilər vasitəsilə Şərq istiqamətində nəqlini təmin edən səmərəli və dayanıqlı logistik zəncirin formalaşdırılması üçün zəmin yaradır. Yeni limanın ərazisi də daxil olmaqla ətraf ərazilərdə azad iqtisadi zonanın yaradılması nəzərdə tutulur ki, bu da mühüm nəqliyyat qovşağı kimi limanın daha geniş tranzit və daşıma imkanlarını təmin edəcək.

Azərbaycan strateji ticari-iqtisadi dəhlizlərinin qovuşduğu məkandır

Tarixin bütün dövrlərində öz ərazisi ilə Avropa və Asiyayı, ən uzaq dövrlərdə birləşdirən Azərbaycan global dünyada strateji ticari-iqtisadi dəhlizlərinin qovuşduğu məkanlardan biri kimi qəbul olunur. Ölkəmizin tranzit potensialının genişləndirilməsi və tam reallaşdırılması hazırda iqtisadi diversifikasiya siyasətində mühüm yer tutur.

Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın nəqliyyat infrastrukturunun müasir dünya standartlarına uyğunlaşdırılması, tranzit potensialının daha da artırılması ilə bağlı həyata keçirdiyi pragmatik siyasəti və global məqsədlərə təşəbbüsləri ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafına əsaslı töhfə verməklə, Azərbaycanı mühüm nəqliyyat qovşağına çevirməkdədir.

Ölkəmizdə nəqliyyat infrastrukturunun inkişafı, tranzit potensialının artırılması istiqamətində irimiqyaslı layihələr həyata keçirilib, bu sahəyə irihəcmli dövlət investisiyaları yönəldilib. Bakıda və ölkənin regionlarında beynəlxalq hava limanlarının, Şərq-Qərb və Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizləri istiqamətində beynəlxalq əhəmiyyətli avtomobil yollarının tikintisi və dəmir yolu xətlərinin yenilənməsi ölkənin xarici iqtisadi əlaqələrinin genişləndirilməsində mühüm rol oynayıb. Ən əsası, bunlar Azərbaycanın tranzit potensialını və tranzit daşımalarına iştirak imkanlarını genişləndirir.

Limana və iqtisadi zona üçün Ələtin seçilməsi təsadüfi deyil

Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının açılış mərasimində kompleksin ümumi əhəmiyyətindən danışan dövlət başçısı həm də layihələnmə zamanı Ələt qəsəbəsinin seçilməsinin səbəblərinə də aydınlıq gətirdi.

Həqiqətən də, Ələtin seçilməsi təsadüfi deyil. Çünki mövcud Bakı Dəniz Limanı artıq müasir inkişaf etmiş Azərbaycanın tələbatına uyğun deyildi. Eyni zamanda həm şəhərin mərkəzində yerləşir, həm də artan yükləri qəbul etmək imkanları çox məhduddur. Ələt isə coğrafi baxımdan çox əlverişli bir yerdir və həm

İpək yolu üzərində kommersiya körpüsü

Ələtdə Azad İqtisadi Zonanın yaradılması ilə Azərbaycanın tranzit potensialı və ticarət əlaqələri daha da genişlənəcək

xüsusi iqtisadi zonanın yaradılması ilə bağlı tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb. Sərəncamın əsas məqsədi iqtisadiyyatın davamlı inkişafı və rəqabət qabiliyyətinin artırılması, Azərbaycanın logistika və nəqliyyat mərkəzi kimi mövqeyinin gücləndirilməsi, ölkədə çoxşaxəli nəqliyyat infrastrukturunun yaradılmasıdır.

Azad iqtisadi zonalar - mahiyyəti və məqsədi

Bəs, görəsən, azad iqtisadi zonaların mahiyyəti nədən ibarətdir və hansı məqsədlər üçün yaradılır?

Bir çox dövlətlər üçün bazar münasibətlərinin inkişafından ötrü zəruri olan əsas amil xarici investisiyaların cəlb edilməsidir. Beynəlxalq iqtisadi münasibətlərdə tədricən öz yerini tapmış ümumi mövqeyinin gücləndirilməsi, ölkədə çoxşaxəli nəqliyyat infrastrukturunun yaradılmasıdır. Bir çox dövlətlər üçün bazar münasibətlərinin inkişafından ötrü zəruri olan əsas amil xarici investisiyaların cəlb edilməsidir. Beynəlxalq iqtisadi münasibətlərdə tədricən öz yerini tapmış ümumi mövqeyinin gücləndirilməsi, ölkədə çoxşaxəli nəqliyyat infrastrukturunun yaradılmasıdır.

Xüsusi iqtisadi zona

Gömrük prosedurlarının sadələşdirilməsi və harmonizasiyası haqqında 18 may 1973-cü il tarixli Kioto Konvensiyasının sənədlərinə əsasən, azad zona (və ya "zona franko") ölkənin ərazisinin elə hissəsini bildirir ki, burada mallar milli gömrük sərhədlərindən keçərkən hesab edilir və buna görə də adi gömrük nəzarəti, rüsum və vergilərə cəlb edilmir. Beləliklə, azad iqtisadi zonaları malların dövlət gömrük ərazisindən keçməkdə hesab edilirdi. Əksinə, azad iqtisadi zonaların yaradılması, idarə edilməsi və inkişafı, hüquqları və vəzifələri, eləcə də qanunvericiliyi öz əksini tapıb.

Onu da xatırladaq ki, iki il öncə, 2016-cı ilin mart ayının 17-də Prezident İlham Əliyev Bakı şəhəri Qaradağ rayonunun Ələt qəsəbəsində yeni Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının ərazisi daxil olmaqla, Azad Ticarət Zonası tipli

güzəştlər və stimullar sisteminin istifadə edildiyi hissəsini bildirir. Bir qayda olaraq, azad iqtisadi zona - bu və ya digər dərəcədə xüsusilaşmış coğrafi ərazi.

XX əsrin ikinci yarısından etibarən azad iqtisadi zonalar beynəlxalq iqtisadi münasibətlərin ayrılmasından ibarət tərkib hissəsinə çevrilməyə başlayıb. Dünya təsərrüfat əlaqələri üçün azad iqtisadi zonalar əsasən beynəlxalq əməkdaşlığın inkişafı, investisiyaların səfərbər edilməsi, iqtisadi inteqrasiya proseslərinin dərinləşdirilməsi hesabına iqtisadi artımın sürətləndirilməsi faktorlarıdır. Eyni zamanda, inteqrasiya proseslərinin təşkilati formalarından biri kimi çıxış edir.

Bu mövzu son illər siyasətçilərin, iqtisadçıların, alimlərin, sahibkarların diqqətini getdikcə daha çox özünə cəlb etməkdədir, belə ki, azad iqtisadi zonalar dünya təsərrüfat təcrübəsinə ciddi nüfuz edərək və müxtəlif dövlətlərdə uğurla fəaliyyət göstərirlər.

Azad İqtisadi Zona yaradan ölkələrin məqsədləri müxtəlif ola bilər. Bəzi ölkələr azad iqtisadi zonalarla iqtisadi inteqrasiya mexanizmi kimi, digərləri isə xarici texnologiyaların cəlb edilməsi vəsaiti kimi istifadə edirlər.

Azərbaycanda isə yeni yaradılacaq iqtisadi zona daha çox nəqliyyat, logistika zonasının formalaşmasına xidmət edəcək. Təbii ki, burada əsas hədəf kimi investisiyaların cəlb olunması da nəzərdə tutulur. Digər tərəfdən, belə bir iqtisadi zonanın yaradılmasının üstünlüyü ondan ibarətdir ki, Azərbaycan tranzit ölkə olaraq öz imkanlarını genişləndirə biləcək və ölkə ərazisində daha çox yükdaşımalarına nail olacaq.

Yeni iqtisadi zona dövlət gəlirlərinin və büdcəyə daxil olan vəsaitin artmasını şərtləndirməklə yanaşı, məşğulluğun inkişafına yüksək təsir göstərəcək. Çünki yeni investisiyaların cəlb olunması yeni iş yerlərinin açılması deməkdir.

Azərbaycan Çinlə birgə "sənaye şəhərciyi" yaradır

Göründüyü kimi, Azərbaycanın Avropa və Asiyayı birləşdirəcək baxımından böyük imkanları var və dövlət bunu çox gözəl şəkildə həyata keçirir. Artıq Ələt qəsəbəsində "Azərbaycan-Çin Azad İqtisadi Sənaye Şəhərciyi"nin yaradılması sahəsində əməkdaşlıq haqqında sənəd imzalanıb.

Sazişə əsasən, Ələt qəsəbəsində 1000 hektar ərazidə ümumi dəyəri ilkin olaraq 2 milyard manat olacaq şəhərcik yaradılacaq. Tərəflər Azərbaycanda yaradılmış əlverişli biznes və investisiya mühiti, eləcə də mövcud xammal və təbii resurslardan səmərəli istifadə etməklə qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafı, logistika mərkəzlərinin və xidmət sahələrinin yaradılması, "Made in Azerbaijan" brendi ilə rəqabətqabiliyyətli ixracətməli məhsulların potensialının artırılması, eyni zamanda, potensial Çin şirkətlərinin Azərbaycan bazarlarına inteqrasiya olunması və gələcəkdə "sənaye şəhərciyində" istehsal ediləcək məhsulların xarici ölkələrin bazarlarına ixracəti əsas hədəflərdir. Nəzərdə tutulan layihənin icra müddəti 4 illik dövrü əhatə edir. Birinci il ərzində ərazidə texniki-layihələndirilmə işlərinin aparılması və infrastrukturun salınması, ikinci ildə tikinti işlərinin aparılması və bir neçə sektor üzrə istehsal sahələrinin istifadəyə verilməsi, növbəti illərdə isə layihə üzrə nəzərdə tutulmuş bütün istehsal və xidmət sahələrinin tikintisinin tam başa çatdırılması və istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulub.

Ölkənin strateji dəyəri getdikcə artacaq

Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, bu layihə həm də Azərbaycanın strateji dəyərini daha da artıracaq. Çünki dünyanın 2 ən böyük nəqliyyat layihəsinin Azərbaycanı keçərək reallaşması regionun bütünlükdə strateji dəyərini artırmaqdadır. Şimal-Cənub, Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizi hər iki istiqamətdə iqtisadi əlaqələrin daha da artırılmasına xidmət etməklə yanaşı, ölkəmizin əlavə dəyər yaratması imkanlarını da artıracaq.

Ələt qəsəbəsində Azad İqtisadi Zonanın yaradılması, Bakının beynəlxalq qovşağına çevrilməsi ölkə iqtisadiyyatına öz müsbət təsirini göstərəcək və bir çox sənaye sahəsinin inkişafında mühüm rol oynayacaq.

Prezident İlham Əliyev Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının açılış mərasimində bütün bunları dəyərləndirərək bildirmişdir ki, layihələrin həyata keçirilməsi təkcə Azərbaycana iqtisadi mənfəət gətirməyəcək, ölkəmiz nəqliyyat potensialından çox böyük səmərə ilə istifadə edərək, öz iqtisadi vəziyyətini daha da yaxşılaşdıracaq. "Bu layihələr Azərbaycanın geosiyasi önəmini böyük dərəcədə artırır. Azərbaycan Avrasiya məkanında regional əməkdaşlıq üçün əvəzolunmaz ölkə kimi öz fəaliyyətini davam etdirəcək".

Rəşad BAXŞƏLİYEV

Azərbaycanın ən müasir gəmilər istehsal etmək imkanı var Bundan Xəzəryanı ölkələr də istifadə edə bilərlər

Bu gün Azərbaycanın ən müasir texnoloji standartlara cavab verən gəmilər inşa etməyə də geniş imkanları var. Bu imkanlar 2013-cü ildə Bakı Gəmiqayırma Zavodunun istifadəyə verilməsi ilə yaranıb. Müəssisədə bütün növ gəmilər, o cümlədən yük gəmiləri, tankerlər, hərbi gəmilər, neft-qaz əməliyyatlarında istifadə edilən gəmilər istehsal oluna bilər.

Bakı Gəmiqayırma Zavodu ölkənin sənaye infrastrukturunda xüsusi yer tutur. Bu, istehsal gücünə görə nəhəng, təyinatına görə olduqca əhəmiyyətli müəssisədir. Zavodun təməli 2010-cu ildə Prezident İlham Əliyev tərəfindən qoyulmuşdur, bir neçə il davam edən tikinti işlərindən sonra dövlət başçısının iştirakı ilə müəssisənin açılış mərasimi keçirilmişdir.

Zavod 62 hektar ümumi ərazini, 1630 metr uzunluğunda yanalma körpüsünü, beşmərtəbəli inzibati binanı, təlim mərkəzini, müxtəlif ofis və anbarları, istehsal və təmir-ötmə sahələrini əhatə edir. Burada eləcə də yeməxana, tibb məntəqəsi, kompressor, elektrik təchizatının etibarlı təminatı üçün yarımstansiya binaları tikilmişdir.

Zavod ildə 25 min ton metal konstruksiya istehsal etmək gücünə malikdir. İstehsal imkanlarına görə Xəzər dənizi hövzəsində analoq olmayan bu müəssisədə ildə 15 min ton yükötürmə qabiliyyəti olan dörd və ya 70 min ton yükötürmə qabiliyyəti olan iki tanker, həmçinin dörd özlü təchizat gəmisi tikmək, müxtəlif təyinatlı 80-100 gəmini təmir etmək mümkündür.

Qısa müddətdə zavodda onlarca gəmi tikilərək istifadəyə verilib, 100-ə yaxın gəmi isə təmir edilib. Müəssisədə "28 May" üzən doku, "SOCAR-1" yedək gəmisi, Heydər Əliyev adına yarımalmalı qazma qurğusunun pantonları və yuxarı blokları, "Zəfər", "Üfüq" və "Turan" sərnişin gəmiləri ilə bağlı işlər müvəffəqiyyətlə yerinə yetirilib. Bundan əlavə, zavodda "Şahdöniz-2" layihəsi

çərçivəsində bir neçə gəmi təmir edilib və modernləşdirilib. Bunlardan "İsrafil Hüseynov" borudüzən barjını, "Tofiq İsmayilov" dalğıcı, "Azərbaycan" kran, "Gilavar" tədqiqat, "Caspian Endeavour" və "Seabed Supporter" təchizat gəmilərini, "Dədə Qorqud" yarımalmalı qazma qurğusunu qeyd etmək olar. Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi ilə imzalanmış müqaviləyə əsasən, hazırda tikilməkdə olan iki "RoPax" tipli nadir gəminin və iki neft tankerinin 2019-cu ildə təhvil verilməsi gözlənilir.

Müəssisənin ən böyük nailiyyəti "Xankəndi" gəminin istifadəyə verilməsidir. "Xankəndi" bütövlükdə Xəzər gəmiçilik tarixində yeni eramın başlanğıcı sayılır. Bu gəminin inşası Azərbaycanın iqtisadi və sənaye potensialının gücləndirilməsi istiqamətində növbəti mühüm addımdır.

Keçən ilin sentyabr ayında təqdimat mərasimi keçirilmiş "Xankəndi" sualtı tikinti gəmisi 11 il "Şahdöniz" yatağında işləyəcək. Gəmi 2017-2027-ci illərdə "Şahdöniz-2" layihəsinin yerinə yetirilməsinə səfərbər olunaraq sualtı quraşdırma işlərində istifadə ediləcək. Bu da öz növbəsində Azərbaycanın təşəbbüsü və liderliyi ilə həyata keçirilən "Cənub qaz dəhlizi" (CQD) layihəsinə mühüm töhfədir. Çünki CQD-nin əsas ehtiyat mənbəyi məhz "Şahdöniz" yatağıdır.

"Xankəndi" Xəzər dənizindəki neft və qaz donanmasının yeni texnologiyaya malik ən müasir gəmisidir. Bu gəmi suyun dərini 550 metrə qədər olan hissələrdə dünya standartlarına uyğun sualtı qurğular inşa etmək üçün layihələndirilib. Xatırladaq ki, dünyada bu tipli cəmi 10 gəmi var. Onlardan biri məhz Azərbaycanıdır. Bütün bunlara görə də "Xankəndi"nin istifadəyə verilməsi haqqı olaraq tarixi hadisə sayılır.

Gəminin inşası təqribən 400 milyon dollara başa gəlmişdir. Belə bir gəminin tikintisi Azərbaycan dövlətinin iqtisadi gücünü göstərən çoxsaylı amillərdən biridir. Bu həmçinin göstərir ki, Azərbaycanda istənilən böyük tikinti işləri apara

ıla bilər.

İstər Bakı Gəmiqayırma Zavodunun tikintisinin müvəffəqiyyətlə tamamlanması, istərsə də bu müəssisədə "Xankəndi" kimi nadir bir gəminin araya-ərsəyə gəlməsi Azərbaycan dövlətinin yürütdüyü məqsədyönlü iqtisadi siyasət nəticəsində mümkün olmuşdur.

Zavodun tikilməsində əsas məqsədlərdən biri Azərbaycanda məhz istənilən növ gəmilərin inşa edilməsi idi ki, "Xankəndi"nin uğurla istifadəyə verilməsi qarşıya qoyulan vəzifənin yerinə yetirildiyini göstərdi. Beləliklə, Azərbaycanda gəmiqayırma zavodunun tikintisi haqqında verilmiş qərarın da düzgünlüyü təsdiqləndi.

Təsədüfi deyil ki, bu il avqustun 12-də Qazaxıstanın Aktau şəhərində keçirilən V Zirvə toplantısındakı çıxışında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev həm "Xankəndi"dan, həm də bu və digər gəmilərin tikildiyi müəssisədən geniş bəhs etmişdir: "Azərbaycan Xəzər 260-dan çox gəmisi olan donanmaya malikdir. Bu gəmilərin bir hissəsi yüklərin fasiləsiz tranzitinin təmin edilməsi işində əsas rol oynayır. 2013-cü ildə Azərbaycanda ən müasir texnoloji standartlara cavab verən gəmiqayırma zavodu istifadəyə verilmişdir... Hesab edirəm ki, Xəzəryanı ölkələr bu zavodun imkanlarından istifadə edə bilərlər".

Bu müəssisənin inşasında məqsəd Azərbaycanın gəmiçilik sahəsində idkaldan asılılığını aradan qaldırmaq, Xəzər donanmasının müasirləşdirməkdir. Çünki bundan əvvəl ölkəmizin kifayət qədər güclü donanmasına məxsus gəmilər bir çox hallarda xarici ölkələrdə təmir edilirdi. Digər tərəfdən, Azərbaycan tankerləri, yük, bərə gəmilərini və digər təyinatlı gəmiləri xaricdən alırdı. Artıq Azərbaycanın təlabatını ödəyən biləcək bütün növ gəmilər ölkəmizdə istehsal və təmir edilir. İndi Azərbaycanın bu sahədə də ixrac potensialını gücləndirmək imkanları var.

Flora SADIQLI

Neft-qaz layihələrində mühüm rol oynayan "Nefteqaz-64" gəmisi əsaslı təmir olunub

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Xəzər Dəniz Neft Donanmasına məxsus "Nefteqaz-64" təchizat-yedək gəmisi əsaslı təmir olunub.

"Bibiheybət" Gəmi Təmiri Zavodunda aparılan proses müddətində gəminin sualtı və süstü hissələri təmizlənərək rəngləndirilib. Gəminin hərəkət-sükan kompleksi, dib-yan arma-

turetları, protektor qurğuları təmir olunub, gövdənin sualtı və süstü hissəsində zədələnmiş sahələr dəyişdirilib.

Bundan başqa, baş mühərriklərin hər biri, üç ədəd köməkçi mühərrik, nasoslar, boru sistemləri əsaslı təmir olunub. Heyətin yaşayış otaqları, sanitariya qovşaqları və yeməxanalar tamamilə yenilənib.

Mexanizm və elektrik avadanlıqla-

rının təmiri başa çatdıqdan sonra gəminin dəniz sınağı həyata keçirilib. Sınaq uğurla tamamlandı.

Qeyd edək ki, "Nefteqaz-64" gəmisi Gəmiçiliyin digər təchizat gəmiləri kimi dənizdəki neft-qazçıxarma obyektlərinin təchizatında, bilavasitə ağır konstruksiyaların, qazma qurğularının yedəklənməsində, lövbərlərin daşınmasında iştirak edəcək.

TAP-ın Albaniya hissəsinin tikintisi dəniz səviyyəsindən 2100 metr yüksəklikdə aparılır

Azərbaycan təbii qazını Avropaya nəql edəcək "Trans-Adriatik" (TAP) qaz boru kəmərinin Albaniyadan keçən hissəsinin tikintisi dəniz səviyyəsindən 2100 metr yüksəklikdə aparılır.

Bu barədə boru kəmərinin operatoru olan TAP AG şirkəti məlumat yayıb. Bildirilir ki, hazırda TAP-ın tikinti işləri dəniz səviyyəsindən ən hündür nöqtədə - Ostrovica dağında, 2100 metr yüksəklikdə aparılır.

Marta Pass adlandırılan bu yer Albaniyanın Korça və Skrapari bölgələrini birləşdirir. Bura, eyni zamanda, TAP-ın Qorb və Şərq seqmentləri arasındakı əlaqə nöqtəsidir. Yüksək hündürlükdə olan bu hissədəki tikinti işləri TAP-ın keçdiyi Yunanistan, Albaniya, Adriatik dənizi və İtaliyada da daxil olmaqla ən mürəkkəb texniki işlərdən biridir. Buna baxmayaraq, ağır texnika, avadanlıq və polad boruların dəniz səviyyəsindən 2100 metr yüksəklikə çatdırılıb, burada ən yüksək təhlükəsizlik standartlarına əməl olunur, tikinti işləri isə qrafik üzrə davam edir. Bu da onu göstərir ki, TAP Avropanın ən hündür nöqtələrindən keçən boru kəmərlərindən biridir.

Qeyd edək ki, TAP layihəsi üzrə işlərin - mühəndis, təchizat və tikinti işləri də daxil olmaqla ümumilikdə 74 faizdən çoxu icra edilib. Boru kəmərinin ötürücülük qabiliyyəti ildə 10 milyard kubmetr olan ilkin layihəsi üzrə bir Yunanıstanda - Kipoida, digəri isə Albaniyada - Fierdə olmaqla ümumilikdə 2 kompressor stansiyasının inşasına ötən ilin birinci yarısında başlanılıb və işlər qrafik üzrə davam etdirilir. Fierdəki stansiya turbo kompressorlar çatdırılıb və quraşdırılıb. Bu kompressor stansiyasının tikintisinin ümumilikdə 40 faizdən çoxu tamamlandı. Kompressor stansiyaları ilə yanaşı, Albaniyanın şərqində Bilisht regionunun yaxınlığında ölçmə stansiyasının tikintisi də aparılır. Ölçmə stansiyasındakı işlərə keçən ilin birinci rübündə başlanılıb. Hazırda tikinti işlərinin 40 faizi yekunlaşıb.

Kompressor və ölçmə stansiyalarının tikintisi təxminən 2 il müddətində başa çatdırılacaq. Bundan sonra isə ilkin istismara hazırlıq və tam istismara verilmə üzrə yoxlamalar keçiriləcək. Təxminən 6 ay müddətində aparılacaq bu əhatəli yoxlamalar yeni qurğuların tam işlək, eləcə təbii qazın naqli üçün təhlükəsiz və hazır olub-olmadığını göstərəcək. TAP qaz boru kəməri üçün lazım olan turbo kompressorlar isə "Sie-

mens" şirkəti tərəfindən istehsal edilib.

TAP-ın təməli 2016-cı il mayın 17-də Yunanıstanın Saloniki şəhərində qoyulub. Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorundakı "Şahdöniz-2" yatağından hasil olunacaq qazı Türkiyəyə və bu ölkədən də Avropaya daşıyacaq 3 min 500 kilometr uzunluğundakı Cənub Qaz Dəhlizinin tərkib hissəsi olan TAP Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin və TANAP-ın davamı olub, "Şahdöniz-2"dən hasil olunan qazı Türkiyəyə və Albaniya vasitəsilə, Adriatik dənizindən keçməklə İtaliyanın cənubuna, oradan da Qərbi Avropaya çatdıracaq. TAP Avropa İttifaqı üçün prioritet enerji layihələrindən olan Cənub Qaz Dəhlizinin bir seqmentidir.

Layihə üzrə kapital xərcləri 4,5 milyard avrodur və may ayının sonuna TAP-a 3 milyard avro sərf olunub. Cənub Qaz Dəhlizinə daxil olan layihələrdə "Cənub Qaz Dəhlizi" QSC-nin mülkiyyətində olan iştirak paylarının maliyyə yolaşdırılmasına qoyulan 9,1 milyard dollar vəsaitin isə 0,7 milyard dollardan çoxu TAP layihəsinə xərclənib. 2020-ci ilədək layihə üzrə Azərbaycan şirkətlərinin xərclərinin 1,2 milyard dollar olması gözlənilir.

Boru kəməri Avropanın üç ölkəsinin ərazisindən - Yunanıstan, Albaniya və İtaliyadan keçir. Boru kəmərinin uzunluğu 878 kilometr, diametri isə 48 düymdür. TAP boru kəmərinin ən aşağı hissəsi dəniz səviyyəsindən təxminən 820 metr dərinlikdə, ən yüksək hissəsi Albaniya dağlarında 1800 metr hündürlükdə keçir. Layihənin dəyərinə dizayn və mühəndislik işləri də daxil edilib. "Şahdöniz" konsorsiumu ilk qaz satışı 2018-ci ildə Türkiyəyə həyata keçirib. Avropaya ilk qazın verilməsi isə 2020-ci ilə planlaşdırılır.

TAP boru kəməri TANAP ilə bir-

lənəcək və Yunanıstanın Türkiyə ilə sərhəddə yerləşən Kipoi ərazisindən başlayacaq. Boru kəməri buradan Yunanıstan və Albaniya ərazisini qət edərək şərqdən qərbə Adriatik dənizi sahillərinə doğru istiqamətlənəcək və İtaliyanın Puqlia bölgəsində sahilə çıxacaq. TAP burada "Snam Rete Gas" şirkətinin istismar etdiyi İtaliyanın qaz naqliyyatı şəbəkəsinə birləşəcək. Bu layihə Azərbaycan qazının İtaliya, Almaniya, Fransa, Böyük Britaniya, İsveçrə və Avstriya kimi böyük Avropa bazarlarına çatdırılması üçün böyük imkanlar yaradır. Boru kəmərinin ilkin ötürücülük qabiliyyəti ildə 10 milyard kubmetr olacaq və bu həcmin gələcəkdə 20 milyard kubmetrə qədər artırılması nəzərdə tutulub.

Kəmərin Adriatik dənizindən keçəcək 105 kilometrlik hissəsinin tikintisi həyata keçirəcək İtaliyanın "Saipem S.p.A" şirkəti hazırda mikrotunel sahəsində çalışır. Burada müvəqqəti yol və sahə hazırlığı tamamlandı. TAP-ın podratçısı hazırda mikrotunelin tikintisi həyata keçirmək üçün çuxurun qazılması işlərini görür. Boru kəmərinin Adriatik dənizindən keçəcək 36 düymlük hissəsi Albaniya və İtaliyanın cənub sahilində dəniz səviyyəsindən təxminən 820 metr dərinliyindən keçəcək. "Saipem S.p.A" şirkəti mikrotunel daxil olmaqla, Albaniya və İtaliyada tikinti işlərini, dəniz boru kəmərinin quraşdırılmasını, fiber-optik kabel təchizatını və quraşdırılmasını həyata keçirəcək. İzolyasiya edilmiş 36 düymlük borular və digər qurğular isə TAP tərəfindən təmin olunacaq. TAP-ın Adriatik dənizindən keçəcək hissəsinin inşası 2019-cu ildə başa çatdırılacaq.

TAP-ın səhmdarları belədir: BP (20 faiz), SOCAR (20 faiz), "Snam S.p.A." (20 faiz), "Fluysys" (19 faiz), "Enagás" (16 faiz) və "Axpo" (5 faiz).

göyrtəsində olan bütün sərnişinlər Pi-rey şəhərinin limanına çatdırılıb.

"Pioneering Spirit" gəmisi rekorda imza atıb

"Türk axını" qaz boru kəmərinin ("TurkStream") dəniz hissəsinin inşasına həyatə keçirən "Pioneering Spirit" gəmisi rekorda imza atıb.

Bu barədə "Gazprom" şirkəti məlumat yayıb. Bildirilir ki, "TurkStream" in dəniz borularının düzən "Pioneering Spirit" gəmisi avqustun 26-da bir gündə 6,27 kilometr boru inşa edərək rekorda imza atıb.

Qeyd edək ki, Rusiya qazını Türkiyəyə və Avropaya çatdıracaq "TurkStream" in əsas rezervini Yeni Urenqoyda çıxarılan təbii qaz təşkil edəcək. "TurkStream" in ilk xəttinin Türkiyənin təbii qaza olan hazırkı tələbatının təxminən 35 faizini ödəyəcək. Boru kəmərinin ikinci xəttinin Türkiyə sularında inşası üçün bütün lazımı icazələr alınıb. Türkiyə "TurkStream" in dəniz hissəsinin tikan şirkətdən vergi almaya-

caq. Türkiyədəki təbii qaz qəbulu terminalı İstanbulun təxminən 100 kilometr qərbində yerləşən Kiyıköy bölgəsində tikilir. Buraya gələn qaz Türkiyənin "Botas" şirkəti tərəfindən inşa ediləcək xətt ilə Lüleburqazdan beynəlxalq qaz şəbəkəsinə verəcək.

"TurkStream" layihəsi üzrə ikinci xətlə təbii qazın Türkiyə-Yunanıstan sərhədində, İpsala yaxınlığında Avropaya göndərilməsi planlaşdırılır. Lakin bu mərsulət hələ ki müzakirə edilir, təbii qazı alacaq və daşıyacaq ölkələrlə danı-

şıqlar aparılır.

Yeni Urenqoyda 12 trilyon kubmetrlik təbii qaz ehtiyatı "Gazprom" un yataqlarındakı ümumi ehtiyatların 70 faizini təşkil edir. "Gazprom" cari ildə "Türk axını" layihəsinə 3,2 milyard dollar vəsait sərf edəcək.

Boru kəməri iki xətdən ibarət olacaq və hər biri 15,75 milyard kubmetr təbii qaz daşıyacaq. "TurkStream" boru kəməri ilə Rusiya təbii qazının Türkiyəyə və Avropaya naqli planlaşdırılır. Layihə Qara dəniz üzərindən Türkiyənin Avropa hissəsində və daha sonra Yunanıstan sərhədində qaz boru kəmərinin tikintisini nəzərdə tutur. Kəmərin dəniz hissəsinin uzunluğu 930 kilometrə yaxın, quru hissəsi isə Türkiyə ərazisi üzrə 180 kilometrdir. Boru kəmərinin birinci xətti Türkiyə bazarı, ikincisi Cənubi və Cənub-Şərqi Avropa ölkələri üçün nəzərdə tutulur. Layihənin dəyəri 7 milyard ABŞ dolları qiymətləndirilir.

Danimarka hərbi gəmisi Aralıq dənizi və Hind okeanı hövzəsinə göndərəcək

Danimarka hökuməti ölkənin Hərbi-Dəniz Qüvvələri (HDQ) gəmisi Aralıq dənizi və Hind okeanı hövzəsinə birgə əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün göndərəcək.

AZƏRTAC Danimarka KİV-lərinə istinadla xəbər verir ki, hökumət Fransa tərəfinin müraciətinə əsasən fransız bərəçilərinin müdafiəsi və gələn il birgə təlimlərin keçirilməsi məqsədi ilə krallığın hərbi-dəniz donanmasının gəmisi ayrılmaq niyyətindədir.

Danimarka XİN-in başçısı Anders Samuelsen deyib: "Fransa Danimarkanın yaxın mütəfəqqlərindən biridir və biz tez-tez beynəlxalq əməliyyatlarda çiyin-çiyinə dayanırıq".

XİN rəhbəri qəbul olunan qərarə aydınlıq gətirib: "Bu yolla hökumət Fransa tərəfinin Danimarka gəmisi cəlb edilməsi barədə ölkəmizin müdafiəsi

üçün də operativ faydaları olan müraciətini müsbət dəyərləndirir, təhlükəsizlik və müdafiə sahəsində Fransa ilə aramızda olan möhkəm və etibarlı əməkdaşlığı vurğulayır".

Lakin Danimarka hökumətinin qərarı ölkə parlamentinin razılığı olmadan həyata keçə bilməz. Yerli KİV-lər qeyd

edirlər ki, bu qərarın Danimarkanın Baş naziri Lars Løkke Rasmussenlə Fransa Prezidenti Emmanuel Makron arasında Copenhagenə bu həftəyə planlaşdırılan görüşünə cəmi bir neçə gün qalmış qəbul edilməsi maraqlı faktıdır.

Qeyd edək ki, plana əsasən, Danimarka HDQ gəmisi Aralıq dənizi və Hind okeanı hövzəsində yerləşdirilməsi 2019-cu ilin yazında təqribən 3-4 ay davam edəcək. Hərbi gəminin əsas vəzifəsi Fransa, ABŞ və Böyük Britaniya müdafiə qüvvələri ilə birgə təlimlərin keçirilməsidir.

Rauf Əliyev

Göyrtəsində mindən çox insanın olduğu "Eleftherios Venizelos" bərəsində yanğın baş verib

Yunanıstanda göyrtəsində mindən çox insanın olduğu "Eleftherios Venizelos" bərəsində yanğın baş verib.

"Interfax" informasiya agentliyi xəbər verir ki, 875 sərnişin və 141 heyət üzvü yanan bərədən təxliyə olunub. İnsident nəticəsində heç kim xəsarət almısa da, bəzi sərnişinlər müayinə olunmaq

üçün xəstəxanaya aparılıb.

Təxliyə əməliyyatına sahil mühafizə xidmətinin 9 qayıqı, 3 sərnişin gəmisi və yedək katerləri cəlb olunub.

Qeyd edək ki, bərə Krit adasının şimalında yerləşən Hany şəhəri istiqamətində üzürdü. Onun

Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyinin tarixi "Gənclik" stansiyasının keçidlərində

Bakı metropolitenində daha bir əhəmiyyətli sosial layihə həyata keçiriləcək. Mühüm tarixi, sosial-ictimai mövzunu əhatə edən layihə "Bakı Metropoliteni" QSC və "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin birgə təşkilatçılığı ilə ərsəyə gələcək.

Bu il şanlı tarixə malik Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi 160 illik yubileyini qeyd edir. Əlamətdar hadisə ilə əlaqədar metropolitenin "Gənclik" stansiyasının keçidlərində

fotosərgi təşkil ediləcək. Bununla, metro sərnişinləri – paytaxt sakinləri və şəhərimizin qonaqları, eləcə də mövzu ilə maraqlanan hər kəs Xəzər sularında gəmiçiliyin inkişaf tarixinə virtual səyahətə çıxaq imkanı əldə edə-cəklər.

Ümumilikdə, Xəzərdə Azərbaycan gəmiçiliyinin salnamasını canlandıran, müxtəlif dövrləri əhatə edən 90 fotodan ibarət sərgi sentyabrın 10-da açılacaq və bir neçə ay davam edəcək.

Ən bahalı şəhərlər

Türkiyə Otelçilər Birliyi "STR Global" araşdırma və təhlil şirkətinin yay aylarında bütün növ otel nömrələrinin qiymətlərinə dair məlumatları əsasında dünyanın ən bahalı şəhərlərinin reytingini müəyyənləşdirib.

Anadolu informasiya agentliyi xəbər verir ki, ən bahalı şəhərlərin reyting cədvəlində ilk 20 yerdə qərarlaşan şəhərlərin çoxu Avropa ölkələrindədir. Bu göstəriciyə görə, ilk üç yerə müvafiq olaraq Paris, Təl-Əviv və Nyu-York şəhərləri tutur. Fransa paytaxtı günlük orta hesab-

la 263 avroya çatan otel qiymətləri ilə dünyanın bahalı şəhəri statusunu qazanıb. Otel otaqlarının orta qiyməti 239 avro olan Təl-Əviv siyahıda ikinci yerdədir. Üçüncü pillədə yer alan Nyu-York şəhərində isə qiymətlər 236 avro təşkil edir.

Reytingdə İsveçrənin ən böyük şəhəri Stürx 216 avro ilə dördüncü, Cenevrə isə 215 avro ilə beşinci sırada qərarlaşır. İlk onluğa, həmçinin Roma (182 avro), London (181 avro), Kopenhagen (179 avro), Təl-Əviv və Nyu-York şəhərləri tutur. Fransa paytaxtı günlük orta hesab-

Köpəkbalıqları maqnitdən qorxur

Avstraliyanın Nyukaslı Universiteti alimlərinin apardıqları araşdırma nəticəsində köpəkbalıqlarının maqnitdən çəkildiyi müəyyənləşib.

Tədqiqat zamanı alimlər köpəkbalıqlarının içərisinə maqnit yerləşdirilmiş balıq tələlərinə yaxın düşmədiyini və həmin yerdən sürətlə uzaqlaşdığını müşahidə ediblər. Məlum olub ki, köpəkbalıqlarının burunları ətrafındakı dəliklər maqnit sahələrinə qarşı xüsusilə həssasdır.

Nyukaslı Universitetinin aparıcı tədqiqatçısı

Vinsent Raul bildirib ki, maqnitdən istifadə etməklə köpəkbalıqlarının ovlanmasının qarşısını almaq mümkün olacaq. Eyni zamanda, bu üsul balıqçılar üçün də çox əlverişlidir. Belə ki, onlar bu yolla köpəkbalıqlarının ərazidən daha tez uzaqlaşdıracaq və rahatlıqla balıq tuta biləcəklər.

Kral pinqvinlərinin sayı kəskin şəkildə azalıb

Alimlər son 30 ildə kral pinqvinlərinin sayında kəskin azalma olduğunu bildiriblər.

"Antarctic Science" jurnalında dərc olunan araşdırmanın nəticələrinə görə, Hind okeanının cənubunda Fransaya aid "Cochons" adasında yaşayan dünyanın ən böyük kral pinqvinlərinin sayı

1980-ci illərdən indiyə kimi 88 faiz azalıb. Adada 2015-2017-ci illərdə havadan və peykdən aparılan monitorinqlərdə 60 min pinqvin cütliyünün mövcudluğu aşkar edilib. 1980-ci illərdə keçirilən başqa bir tədqiqatda isə təxminən 500 min pinqvin cütliyünün rast gəlinməsi bildirilib.

Dünya okeanı Yeri təhdid edən viruslara yoluxub

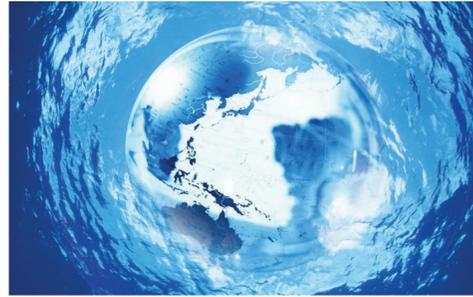
Bir damcı okean suyunda Yerdə iqlimin dəyişməsinə təsir göstərən hədsiz sayda mikroorqanizmlər var. Alimlər belə dəyişikliklərin nəticələrini tədqiq ediblər.

"vistanews.ru" saytı xəbər verir ki, Bergen Universitetinin alimləri hələ 1989-cu ildə okean suyunun tərkibindəki mikroorqanizmləri öyrənməyə başlayıblar. Tədqiqatın nəticələri göstərib ki, bir damcı okean suyunda əvvəllər hesab ediləndən yüz dəfə çox – təqribən 250 milyon virus var. Virusların tərkibi yetərinə müxtəlifdir və çox vaxt təkcə insana deyil, bütövlükdə planetimizə mənfi təsir göstərir.

Rusiya Elmlər Akademiyasının mütəxəssisləri müəyyən

ediblər ki, bütün dəniz virusları bir zəncirə düzülüb, onun uzunluğu təqribən 60 qalaktika təşkil edir. Dünya okeanındakı virusların sayı kvintilyonlarla ölçülür. 2016-cı ildə birləşmiş alimlər qrupu DNT viruslarının 125 mindən çox sahəsini tapıb və bu da məlum viruslu genlərdən 16 dəfə çoxdur. Tədqiqatlar göstərib ki, virusların hamısı yetərinə primitivdir və xoşagəlməz mühitə uyğunlaşmış. Virusla yoluxma haqiqətən sianobakteriyaların fotosintez qabiliyyətinə təsir göstərir, bakteriofaqların hücumundan sonra bakterial kulturada karbon qazının fiksasi beş dəfə azalır.

Rusiya alimləri bildiriblər ki, su ekosistemlərinin özvi maddə və biogen elementlər-

dən ibarət yeni global döviyyə sistemi - virioplankton biogeokimyəvi və ekoloji proseslərin çoxuna, o cümlədən qidalanma tsiklinə, tənəffüsə və ekosistemin müxtəlif hissələrində maddələrin paylanmasına təsir göstərir. Karbon və azotun dövriyyəsinə qiymətləndirərək virusların rolu nəzərə alınmalıdır, çünki onlar global biogeosiklləri tənzimləyən qida şəbəkələrinin mühüm hissəsidir. Belə çıxır ki, Dünya okeanı bütün planetimizi təhdid edən çox təhlükəli viruslara yoluxub.

Bakı ilə Minvodını sürət qatarı birləşdirəcək

Rusiya Federasiyasının (RF) Stavropol diyarına aid olan Minvodı ilə Bakı arasındakı dəmir yolu xəttinə "Lastoçka" sürət qatarları buraxıla bilər.

AZƏRTAC TASS informasiya agentliyinə istinadla xəbər verir ki, "Rusiya Dəmir Yolları" şirkətində bununla bağlı layihənin müzakirəsi planlaşdırılır.

Lazımı infrastruktur hazır olduqdan sonra şirkətin bu qatarın xəttə buraxılması layihəsi ilə yaxından məşğul olacağı bildirilir. Sürət qatarı Stavropol və Dağıstan ərazilərindən keçəcək. Rusiya Federasiyasının adları çəkilən subyektlərinin hökumətləri bu layihənin həyata keçirilməsində maraqlıdırlar. Onlar

hesab edirlər ki, yeni qatarlar turist axınına gücləndirəcək və regiona əlavə sərmayələr cəlb edəcək.

Rusiya Federasiyasının Şimali Qafqaz Məsələləri üzrə Nazirliyinin nəzdində ya-

radılan işçi qrupu layihənin əsas məqsədini - sərnişinlərin Bakıdan Minvodıya daha tez çatmasını və onların rahatlığını artırılmasını nəzərə almaqla, qatarın xəttə buraxılması üzrə yol xəritəsi hazırlayacaq. Sürət qatarının Minvodıdan Dərbəndə 3,5, Bakıya isə 4,5 saata çatması nəzərdə tutulur.

Stavropol diyarının turizm və sanatoriyalar naziri Aleksandr Truxaçev bildirib ki, Bakı və Mineralnye Vodi kimi iki nəhəng aqlomerasiyanı birləşdirəcək bu nəqliyyat layihəsi birmanalı olaraq sərfəlidir. Sürət qatarının istifadəyə verilməsi sağlamlıq, müalicə və reabilitasiya üçün sanatoriyalara gələnlərin sayının artmasına imkan yaradacaq.

Ekzoplanetlərdə su ehtiyatları Yerə nisbətən daha çoxdur

Astronomlar Yer kürəsinə bənzərən və Günəş sistemindən kənarında yerləşən ekzoplanetlərdə həyat əlamətlərinin olması ilə bağlı fərziyyələri araşdırırlar. Son tədqiqatların nəticəsində bu ehtimallar daha da artır.

BBC xəbər verir ki, ABŞ-in Boston şəhərində keçirilən konfransda Harvard Universitetinin astrofiziki Li Tszen bu məsələ ilə əlaqədar yeni tədqiqatların nəticələrini açıqlayıb. Onun sözlərinə görə, elmə məlum olan ekzoplanetlərin üçdəikisində (onların ölçüsü Yerdən daha böyükdür) su ehtiyatları mövcuddur. Bundan başqa, bu göy cisimlərinin bir çoxunda olan su planetin ümumi çəkisinin 50 faizini təşkil edir. Məlumdur ki, Yer planetində bu

göstərici cəmi 0,02 faizdir. Li Tszen bildirib ki, bu məlumatlar ABŞ-in "Kepler" rəsədxanasının və Avropanın "Gaia" teleskopunun müşahidələri əsasında əldə edilmiş.

Astronomların qənaətinə görə, Yerdən 2,5 dəfə böyük olan bu ekzoplanetləri "su

dünyası" da adlandırmaq olar. Onların çəkisi bizim planetə nisbətən 10 dəfə artıqdır. Digər tərəfdən, bu planetlərdəki su daha fərqlidir. "Ekzoplanetlərin səthində temperaturun 200-500 °C arasında olduğu güman edilir. Onlar su buxarından və aşağı qatlarda nazik maye təbəqəsindən ibarət atmosferlə əhatə olunub. Daha dərinlərdə - planetlərin sərt nüvə qatında buz kütləsi ola bilər", - deyərək Li Tszen əlavə edib.

Xatırladaq ki, bu yaxınlarda ABŞ-dən bir qrup alim Ayın qütblərində - kraterlərin kölgəsində buz təbəqəsinin olduğunu bəyan edib.

İtaliyanın Po çayının dərinliklərində İkinci Dünya müharibəsinə aid gəmi tapılıb

İtaliyanın Po çayının mənsəbində almanların batdığı İkinci Dünya müharibəsinə aid italyan gəmisi aşkar edilib.

İtaliyanın ANSA agentliyinin verdi-

yi xəbərə görə, bunu yerli tarixçi Luçano Çiergin bildirdi.

Tarixçi qeyd edib ki, gəmi 1943-cü il sentyabrın 8-də imzalanan atəşkəsdən sonra batılıb.

Ayn səthində donmuş su aşkar edilib

Alimlər Ayn səthində donmuş suyun mövcudluğu barədə təkbədbilməz sübutların olmasına əmindirlər. Çox qədim mənşəli olan buzlar Yerin təbiət peykinin şimal və cənub qütblərində aşkar olunub.

BBC xəbər verir ki, bu nəticələr 2008-2009-cu illərdə Ayn səthində tədqiqat aparılmış Hindistanın "Chandrayaan-1" kosmik missiyasının təqdim etdiyi faktlara əsaslanıb.

Belə ki, bu missiyanın hazırladığı Ayn Mineraloji Xəritəsində buradakı suyun üç halı (maye, bərk və buxar) olduğu əksini tapıb. Cənub qütblərində donmuş su mənbələri kraterlərdə sıx kütlə halında, şimalda isə daha seyrək və geniş əraziyə yayılmış vəziyyətdədir. Xüsusi cihaz vasitəsilə bu buzların udduğu infraqırmızı şüaların miqdarı da müəyyən edilmişdir.

Astronomlar bildirirlər ki, əslində, Ayda gündüz vaxtı 100 dərəcə selsiyə çatan temperatur buz kütləsinin

temperatur mənfə 157 dərəcə Selsiyə çatır. Aynın iki qütblərində olan bu xüsusiyyətler isə suyun donmasına və buzların uzun müddət qalmasına şərait yaradır.

Alimlərin fikrincə, kraterlərdə buzun bir neçə millimetrlə qalınlıqda olması gələcəkdə insanların Aynın səthindəki suyu tədqiq etməsinə imkan yarada bilər.

Günəş sisteminin digər cisimlərində - Merkuri və cırdan planet Seresin səthində də donmuş su aşkar edilmişdir.

Adətən dərin sulara üzsə də...

Yeni Zelandiyada uzunluğu dörd metrə qədər olan dəniz kalmarı tapılıb.

Daily Mail saytı xəbər verir ki, kalmarı Daniel, Cek və Metyu qardaşları sahilə velosiped sürərək görüblər. Onlar bu barədə Su və Atmosfer Milli İnstitutuna məlumat veriblər. İnstitutun laboratoriyasında aparılan tədqiqatlar zamanı məlum olub ki, bu, dərin sulara üzən nəhəng kalmardır.

Velosipedçi qardaşlar kalmarın fotosunu "Facebook"da "OCEAN HUNTER Spearfishing & Freediving Specialists" sahifəsində paylaşdıqdan sonra insanlar rəy yazaraq Yeni Zelandiyada

diya sahillərində belə varlıqların tez-tez tapıldığını bildirdi və bu sulara üzməyin təhlükəli olduğunu vurğulayıblar.

Mayak turistlərin üzünə açıqdır

Vesterheferdəki məşhur mayak 1906-cı ildə Şimal dənizinin sahilində Şlezviq-Holşteyn əyalətində tikilib. O, Almaniya adını gətirən mayaklardan biridir.

Mayakın hündürlüyü 40 metrə qədərdir. Hazırda nəzarət avtomatik həyata keçirilir, gözətçilərin əvvəlki evlərində isə Vadden dənizinin UNES-

CO-nun Dünya İrsi Siyahısına daxil edilmiş qoruğunun ekoloji stansiyası yerləşir. Mayak 2011-ci ildən turistlərin üzünə açıqdır.

YARIZARAFAT, YARIGERÇƏK

Allah canımı sağ eləsin. Həmişə fikirləşirəm ki, mən olmasam, haqqımı yeyənlər görəsən nə yeyəcəklər?

Arvaddan bətr kişilər görəndə indi heç Cin atna da minə bilmirəm. Məndən qa-baq, Cin özü öz atna minir.

Təhlükəsizlik baxımından da çox yuxarıdan getmək düzgün deyil.

Pis xasiyyətdən pis nə var?

Adam var, adamlıqdan başqa, hər şeyi var.

Vəziyyətdən başqa, qalan şeylərin xarab olmasının qorxusu yoxdur.

Bəzi həmkarlara ən azı iş görəndə mane olmadıqları üçün minnətdar olmaq lazımdır.

Mənim acığıma çox şey edənler! Ən yaxşısı, mənim acığıma adam olmaqdır.

Ariqlamaq dəbə düşdüyü üçün kefi kök adam azdır?

Vaxtımızı oğurlayanlar bəxtimizi oğurlayırlar.

Pullu adamlar var ki, qara qəpiyə dəymədikləri üçün pulu da dəyərdən salırlar.

Bir yetimin düşməsinə çəkilən sığal bütün imkanların xidmətində bir ömür durmaqdan yaxşıdır.

Yaxşı adamların dırnağına dəyməyənlərin hamısı bir yerdə nəyə dəyər?

Bəziləri "Mən satqın deyiləm"i elə deyirlər, elə bil satqın mənəm.

Gündə bir adam satanda ildə 365 nəfər eyləyir. Əmali-başlı qazandı ki...

Bir qəpiklik ağıl olmayana uzağı hansı dəyərdə işi etibar etmək olar?

Yeriyimi mən də bəyənmişəm. Amma yenə sevinirəm ki, yeriyimi dəyişməmişəm.

Başın varsa, başına iş də gələcək.

Bildiyini babasına da verməyən nəvəsindən nə isə istəməyə haqqı var?

Allahın hər şeyi gördüyünə mən də inanıram. Amma deyərsən Allah da daha çox tamaşa etməyi xoşlayır axı...

Qızıl kimi adamlar qızıldan daha qiymətli. Ən azı ona görə ki, qızıl bir dəfə satılır, qızıl kimi adamları istədikləri qədər.

Bəziləri haqdan çox, haqq almağın yolunu axtarırlar.

İngilis dilini bilmək savadlıq əlaməti olsaydı, ingilislərdən savadlısı olmazdı.

Siz bir nəfər düz danışan göstərin, ikincisini də Allahın köməyi ilə mən taparam.

Adam var, gündə bir "krupny" yalan danışmasa, bağı çatlar.

Pulun dalağa hansı sürətlə qaçmaq lazımdır ki, çatasan?

Futbolu da başla oynamaq lazımdır.

Allah adamı olanın ancaq məsciddə yeri yuxarı başda olmalıdır?

Bu dünya gülmək istəyəni güldürür, gülmək istəməyəni özü güldür.

Bəziləri danışdığı kimi yazdığı üçün yazdıqlarından heç nə başa düşmək olmur?

Abri olmayan nə bilər tər nədir?

Bəziləri rəngləri ayıra bilmədikləri üçün ağa qara deyirlər?

Əvvəllər elə bilirdim ki, mənə təkcə tək səbir düşmür.

Dediyyəndə zərrəcə haqiqət olmayanın dediği yalnız özünə işləyir.

Cənnətlik iş görməyənlər mütləq cəhənməndə görəcəklər.

Yaltaqlıq olan yerdə düzlük axtarmayın.

Nədənsə, metrodan bir-iki dəfə istifadə edən də elə danışır, elə bil, artıq yerin altını da bilir, üstünü də.

Adam var, özündən başqa, kimə desən oxşamaqdan məmnun qalar.

Axmaqları tanımaq üçün alim olmaq lazım deyil. Axmaqların tayı olmamaq yetər.

Cavabsız qoyduğum istənilən sualın cavabını üzümə oxuya bilərsiniz.

Pulun cibində, evində, bankda ... ola bilər. Ağılı yalnız başında olmalıdır.

Bəziləri yalanlarından xalis mənfəət götürür.

Haqsız olduğunu bilməyənləri başlasın. Haqsız olduğunu bilib haqsızlıq edənləri isə bağışlamağa dəyməz.

Ya bildiklərimdən danışsalar, ya da bildiklərimdən. Hər kəsi dinləməliyəm?

Arxa axtarmayın. Özünü ən böyük arxa özünüsünüz.

Biri dedi ki, mən adam tanıyan deyiləm. Amma onu yaxşı tanıyıram. Adam olmadığımı düşünür?

Ocaqçı olmayanlar gözə belə məharətli kül üfürməyi harada öyrəniblər?

Rasif TAHİROV

Ölkəmizi beynəlxalq yarışlarda uğurla təmsil edən Azərbaycan Yelkənli İdman Federasiyasının təmsilçiləri Qazaxıstanın Aktau şəhərində keçirilən "Beynəlxalq Xəzər Kuboku" yarışında qələbə qazanıblar.

Turnirdə Azərbaycan idmançıları ilə yanaşı, Qazaxıstan və Özbəkistan təmsilçiləri də mübarizə aparıblar.

Beynəlxalq turnirdə kişi idmançılarımız birinci və üçüncü yerdə, qızlarımız isə fəxri kürsünün hər üç pilləsində qərarlaşıaraq medallara sahib olublar. Hər üç ayarlı medalların hamısına

Yarışda Azərbaycanı Murad Hacızadə, Kristina Kərimova, Ayla Babayeva,

Azərbaycan təmsilçiləri yelkənli idman üzrə beynəlxalq turnirdə qələbə qazanıblar

sahib olan yelkənçilərimizin yarışda qazan-dıqları parlaq qələbələr əcnəbi məşqçilərin də diqqətini cəlb edib, onların uğuru böyük rəğbətə qarşılanıb.

Fidan Ağazadə, Səxavət Əzimov, Nicat Şükürov, İsmayıl Həmidov, heyətin rəhbəri Burcu Algon Giorgianni, "Optimist" sinfi üzrə baş məşqçi Seyhun Yıldız, köməkçi məşqçi Aleksandr Knyazev təmsil ediblər.

Xatırladaq ki, Azərbaycan Yelkənli İdman Federasiyasının gənc yelkənçisi Kristina Kərimova Sloveniyada keçirilən "Easter Regatta" adlı beynəlxalq yarışda 139 idmançı arasından dördüncü yerdə qərarlaşaraq yüksək nəticə göstərib.

Aktiv bazası 2014-cü ildən etibarən fəaliyyətə başlayan Azərbaycan Yelkənli İdman Federasiyasının əsas məqsədi mütəmadi olaraq maddi-texniki bazanı gücləndirmək, məşqçi korpusunu formalaşdırmaq, komandaya yeni idmançılar cəlb etməkdir. Azərbaycan Yelkənli İdman Federasiyasında hazırda "Optimist" və "Lazer" sinifləri

üzrə iki komanda formalaşdırılıb. Bu sinifləri xaricdən dəvət edilən iki baş məşqçi çalışdırır. Komandaların məşqləri məhz xaricdən dəvət edilən idman menecerləri, yüksək göstəricilərə malik mütəxəssislərin rəhbərliyi ilə keçirilir.

Qarşıya qoyulan hədəflərə çatmaq üçün Federasiya tərəfindən Avropanın qabaqçıl şirkətlərinin istehsalı olan yelkənli idman qayıqları gətirilib, beynəlxalq səviyyəli məşqçilər Azərbaycana dəvət edilib. Bu addımların davamı olaraq, mayın 31-dən iyunun 3-dək milli komandanın hazırlığı, o cümlədən yerli məşqçilərin təcrübə qazanması məqsədilə təlim düşərgəsi təşkil olunub. Məşqlərin yüksək keyfiyyəti və bu istiqamətdə peşakarlığın artırılması məqsədilə beynəlxalq səviyyəli məşqçi, altıqat dünya, dördqat Avropa çempionu, 30 il məşqçi kimi fəaliyyət göstərən Draqan Qasıç Azərbaycan Yelkənli İdman Federasiyası tərəfindən həmin təlimə cəlb edilib.

Dənizçilər arasında keçirilən üzgüçülük yarışlarına maraq böyük idi

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin işçiləri arasında üzgüçülük yarışları keçirilib.

"AXDG" QSC-nin Sosial inkişaf və nəqliyyat şöbəsinin təşkilatçılığı ilə baş tutan yarışlarda 25 nəfər ilk yerlər uğrunda gərgin mübarizə aparıb.

Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının Təlim-Tədris Mərkəzinin üzgüçülük hovuzunda keçirilən yarışlarda "Zığ" Gəmi Təmiri və Tikintisi Zavodunun əməkdaşı Aleksandr Kəkərev kişilərin mübarizəsində bütün rəqiblərindən üstün olub.

Dəniz Nəqliyyatı Donanmasının əməkdaşı Rinat Həsənov ikinci, İstehsalat Xidmətləri İdarəsinin əməkdaşı Ramin Məhiyev üçüncü yerə layiq görülməli.

Qadınların yarışında Dəniz Nəqliyyatı Donanmasının işçisi Aida Əsgərova qalib adını qazanıb. Xəzər Dəniz Neft Donanmasından Təranə Hübətova ikinci və Mehriban Şahmarova üçüncü yerlə kifayətləniblər. Qaliblərə diplom və hədiyyələr verilib.

Mövsümün ən yaxşı futbolçuları

Avqustun 30-da UEFA Çempionlar Liqasının püşkatma mərasimindən sonra ilin ən yaxşı futbolçusunun adı açıqlanıb.

UEFA bu nominasiya üzrə qalib olaraq Xorvatiya milli komandasının və İspaniyanın "Real Madrid" klubunun yarımmüdafiəçisi Luka Modriçi seçib.

Ən yaxşı qapıçı adına İspaniyanın "Real Madrid" klubunda çıxış edən Keylor Navas layiq görülməli.

Onun komanda yoldaşları Sergio Ramos ən yaxşı müdafiəçi adına sahib olub. Ötən mövsüm "Real Madrid"-in formasını geyən, yeni mövsümdə isə "Yuventus"a keçid edən Kristiano Ronaldo ən yaxşı hücumçu nominasiyasında qalib elan ediliblər.

Qadın futbolçular arasında ən yaxşı oyunçu nominasiyasının qalibi isə Danimarka millisinin və Almaniyanın "Volfsburq" komandasının üzvü Pernille Harder seçilib.

Yeniyyətə və gənc şahmatçılarımız Avropa çempionatında ikinci yeri tutublar

Riqada yeniyyətə və gənc şahmatçılar arasında qitə birinciliyi keçirilib. Turnirdə Azərbaycanın idman şərəfini 8-18 yaş qruplarında oğlanlar və qızlar qoruyublar.

Çempionatda Avropanın 47 ölkəsindən 1074 şahmatçı mübarizə aparıb.

Bu mötəbər yarışda səkkiz yaşlı Azərbaycan şahmatçısı Cahandar Aza-

dəliyev 9 oyundan 8 xal toplayaraq fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıb.

On dörd yaşlı qızların yarışında Ayan Allahverdiyeva da eyni nəticəni göstərərək (9 oyundan 8 xal) Avropa çempionu adına layiq görülməli.

Beləliklə, aktivində iki qızıl medal olan Azərbaycan yığması komanda hesabında Rusiyadan (7 qızıl, 6 gümüş, 3 bürünc) sonra ikinci yeri tutub. Belarus millisini isə 1 qızıl, 1 gümüş və 3 bürünc medalla üçüncü yerdə qərarlaşmış.

Çempionatda ümumilikdə 15 ölkənin idmançıları medal qazanıblar.

Səkkiz yaşlı gimnastımızdan növbəti qızıl medal

Macarıstan Bədii Gimnastika Federasiyasının təşkilatçılığı ilə Budapeştdə XVII ədəbi "Gracia" kuboku uğrunda yarışlar keçirilib. Yarışlarda ev sahibi Macarıstan ilə yanaşı, ABŞ, Kanada, Rusiya, Ukrayna, Azərbaycan, Lüksemburq, Xorvatiya, Slovakiya, Misir, Çexiya, Avstriya, İspaniya, İsrail, Rumıniya, İtaliya, Malayziya, Gürcüstan, Koreya Respublikası və Braziliyanın milli yığmaları da iştirak ediblər.

Əvvəlki turnirlərdə Macarıstan bayrağı altında çıxış edən 8 yaşlı hmyerimiz Mina Abbasova bu dəfə Azərbaycanı təmsil edib. Çoxnövbətli yarışlarında həmyaşıdlarını böyük xal fərqi ilə geridə qoyaraq fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxmağı bacaran Mina Abbasova növbəti qızıl medalını Azərbaycan bayrağı altında qazanıb.

İkinci pilləyə Ukrayna təmsilçisi, üçüncü yerə isə rusiyalı gimnast sahib olublar.

2010-cu ildə Bakıda anadan olan Mina Abbasova valideynlərinin işi ilə əlaqədar müvəqqəti Budapeştdə yaşayır. İştirak etdiyi bütün beynəlxalq yarışlarda parlaq çıxışları ilə fərqlənən balaca gimnast idman karyerasına beş yaşından başlayıb. O, qısa vaxtda bir çox beynəlxalq yarışlarda uğurla iştirak edib.

Parvana Qarayeva

Arıqlama heç də həmişə sevinc gətirmir

Heç bir əziyyət çəkmədən onlarla kiloqram arıqlamaq bir çox insanın arzusudur. Amma orqanizim hər zaman sabitliyə can atır. Əgər həyat tərzi, qidalanma rejimi, fiziki aktivlik dəyişməyibsə, o zaman çəki də buna uyğun qalmaqdadır. Deməli, kəskin arıqlama orqanizmin fəaliyyətində psixi pozulmalardan tutmuş sistemli xəstəliklərə qədər müxtəlif fəsadlara səbəb ola bilər.

Çəkinizi itirmənin sevinc deyil, həyəcan gətirən ən geniş yayılmış səbəbləri hansılardır?

"Novosti Zdorovye. Mail.ru" saytı xəbər verir ki, bədən çəkisinin sürətlə itirilməsi psixikanın müxtəlif pozuntuları ilə nəticələnə bilər. Bu, ilk növbədə, özünü qida qəbulunun - əsəb anoreksiyanın pozulmasında göstərir. Bədən gərkəmi dəyişən insan kökəlmək qorxusu ilə qidadan imtina edir. Depressiya yeməyə həvəsinin tamamilə yox olmasına səbəb ola bilər ki, bu da güclü arıqlamağa gətirib çıxarır.

Bədən çəkisinin sürətlə və nəzərəcarpaq dərəcədə itirilməsi şizofreniyanın ilkin əlamətlərindən biri də ola bilər. Bu zaman pasiyentin dad və qoxubilmə qabiliyyəti dəyişir, həmçinin onun üçün mağazaya getmək, yemək hazırlamaq kimi gündəlik qayğılar mənasını itirir. Psixi pozuntular zəmində inkişaf edən ekstremal arıqlamanın müalicəsini həkim-psixiater, dərmanlar və psixoterapiya vasitəsilə aparmaq lazımdır.

Qalxanabənzər vəzinin normal fəaliyyəti maddələr mübadiləsi və çəki ilə bərabər əlaqədardır. Onun ifraz etdiyi hormonların mübadiləsinin sürətini tənzimləyir. Tədqiqatlar göstərib ki, hipertiroid zamanı özünü göstərən qalxanabənzər vəzinin həd-

dindən artıq fəallığı əsas maddələr mübadiləsinin sürətini artırır. Belə olduqda, insan orqanizmi adi funksiyalarını təmin etmək üçün lazım olanlardan daha çox enerji sarf edir. Doğrudur, qalxanabənzər vəzinin funksiyalarının güclənməsi iştahı artırır, amma hipertiroidizmlu bir sıra xəstələr arıqlayırlar, əksinə kökəlir.

Bağirsaq iltihabı xəstəlikləri zamanı müntəzəm baş verən ishal halları yeməkdən iyrənməyə səbəb olur. Bütün bunlar isə arıqlamağa gətirib çıxarır.

Təəssüf ki, əsaslı səbəb olmadan sürətlə arıqlama onkoloji xəstəliklərin də əlamətlərindən biri ola bilər. "Xərçəng" diaqnozu qoyulan insanların 40 faizində xəstəlik ətrafında çəkinin izahedilməz itirilməsi baş verir. Onkoloji xəstələrin 80 faizi isə xəstəliyini irəlilədiyi mərhələdə daha çox arıqlayırlar, hətta onlarda təkcə yağların əriməsi deyil, əzələlərin də itirilməsi - kaxeksiya (ciddi həlsizlik) əmələ gəlir.

Onkoloji xəstəliklər zamanı çəkinin kəskin azalması bir çox hallarda insanda iştahının yox olması

ilə əlaqədardır. Bu, xərçəngin digər simptomları - ürəkbulanması və qusma, qəbizlik, ağrı, qıdının dadının itirilməsi, çeynəmə və udma zamanı çətinliklərlə də bağlı ola bilər. Arıqlamanın onkoloji xəstəliklə bağlı olduğu üzə çıxarsa, xərçəngin müalicəsi ilə yanaşı, insanın kökəlməsi də lazımdır. Əldən düşmüş xəstələr kimya terapiyasını və xəstəliyin simptomlarını daha ağır keçirirlər.

Çəki itirilməsinin daha bir ciddi səbəbi QİÇS-ə yoluxmaqdır. Bu xəstələr qida maddələrinin orqanizmdə lazımı dərəcədə mənimsənilmədiyini ucbatından çəki itirirlər. Onların ağır boşluğunda əmələ gələn yaralar ucbatından normal qida qəbul edə bilməməsi də arıqlamağa səbəb olur. Əgər insan sürətlə çəki itirirsə, bu, QİÇS-ə daha bir infeksiyanın əlavə olunması deməkdir. Bu xəstəliklər insanın immun sisteminin zəifləməsinə zəminində baş verdiyi üçün onları oportunist adlandırırlar.

Sadələndirilmiş xəstəliklərdən başqa, birinci dərəcəli şəkərli diabet, seliakiya, diş problemləri və vəzərdə ciddi çəki itirilməsinə səbəb ola bilər.

Amerikanın Xərçəng Cəmiyyətinin araşdırmasına görə, idmanla məşğul olmasa belə, çox oturmaq 13 xəstəlikdən ölüm riskini artırır.

Tədqiqatın nəticələrinə əsasən, gündə 6 saat və ondan çox oturanların erkən ölüm riski üç saatdan az oturanlara nisbətən 19 faiz daha yüksəkdir.

Araşdırma nəticəsində çox oturmağın xərçəng, ürək xəstəlikləri, insult, diabet, xroniki obstruktiv ağciyər xəstəliyi, ağciyər və qaraciyər xəstəlikləri, mədə xorası və digər həzm sistemi xəstəlikləri, Parkinson, Alzheimer, mərkəzi sinir sistemi və əzələ-skelet sistemi xəstəlikləri səbəbindən ölüm riski ilə

əlaqəli olduğu və hətta intihar ehtimalını artırdığı müəyyən edilmişdir.

Tədqiqat zamanı 128 min qadın və kişinin sağlamlıq haqqında məlumatlarına baxış keçirilib. Xroniki xəstəlikləri olmayan bu insanların təxminən 49 minini araşdırma aparılan 21 il ərzində vəfat edib.

Mütəxəssislər çox oturmağın xərçəngdən ölüm riskini 10 faiz artırdığını, əzələ-skelet sistemi xəstəliklərindən isə ölüm təhlükəsini 60 faizə yüksəltdiyini deyiblər. Az oturmağın faydalı olduğunu qeyd edən tədqiqatçılar bir saat oturmaqdan sonra iki dəqiqə ayaq üstə dayanmağın və ya yüngül

hərəkətlər etməyin qanda xolesterol, səviyyəsinə, şəkər və təzyiqa təsir etdiyini diqqətə çatdırıblar.

"Cavan karyeristlərin gripi"

Xroniki yorğunluq ötən əsrin əvvəllərindən tibb elminə məlum olan xəstəliklərdən biridir. Müasir

dövrə geniş yayılan xroniki yorğunluğun ilk nümunələrinə Avropa və ABŞ-da rast gəlinib.

Xroniki yorğunluq sindromu ilk dəfə 1984-cü ildə aşkar olunub. Sindrom daha çox ali təhsilli gənclər arasında yayıldığına görə onu bəzən "cavan karyeristlərin gripi" də adlandırırlar. ABŞ-da aparılan araşdırmalara əsasən ölkə əhalisinin 10 milyon nəfərə qədər həmin sindromdan əziyyət çəkir.

Psixoterapevt Əli Nəgəyevin dediyinə görə, son vaxtlar ölkəmizdə həmin şikayətlərlə müraciət edənlərin sayı artıb. Daim yorğunluq, səhərlər yuxudan oyana bilməmək, axşamlar gec yatmaq istəyi xroniki yorğunluq əlamətləridir. Həmin sindrom bir çox problemlərdən qaynaqlanır. Buna depressiv pozuntu, vitamin D və qanda dəmir elementinin çatışmazlığı, qan azlığı da səbəb ola bilər".

Yaradıcı və gərgin iş rejimində çalışanlar xroniki yorğunluq sindromundan daha çox əziyyət çəkirlər. Onlar daha çox beyin yorğunluğundan şikayətlənirlər ki, bu da xroniki yorğunluğun ilk əlaməti hesab olunur: "İki həftədən artıq daim beyin yorğunluğundan şikayətlənmək depressiv pozuntudan da şübhələnməyə əsas verir. Həmin hal xüsusilə təşviş və həyəcan pozuntusu adlanan nevrozlardan əmələ gəlir".

Həmin hallarla üzlaşanların gur informasiya axınından uzaq olmaları məsləhətdir. Bu cür simptomları özlərində müşahidə edənlərə əsəbləri sakitləşdirən musiqi dinləmək, kitab oxumaq və yavaş tempo ilə məşğul olmaq tövsiyə olunur.

BAŞ REDAKTOR
Rasif İman oğlu
TAHIROV

Ünvanımız:
AZ1029, Bakı şəhəri,
Heydər Əliyev prospekti, 152
TELEFONLARIMIZ:
Baş redaktor
(050) 670-33-76;
30-67 (daxili)

Qəzetin təsisçisi:
"Azərbaycan Xəzər Dəniz
Gəmiçiliyi"
Qapalı Səhmdar
Cəmiyyəti

Qəzet "Dəniz" qəzetinin
kompyuter mərkəzində
yığılmış, səhifələnməmiş və
"Azərbaycan" nəşriyyatında
çap olunmuşdur

Şəhadətnamə: 275
Tiraj: 2000
Sifariş: 2639